

KWARTAALBLAD VAN STICHTING RUIMTE - ROERMOND
Maart 2009 Jaargang 14 nummer 1 Waarde 4 euro

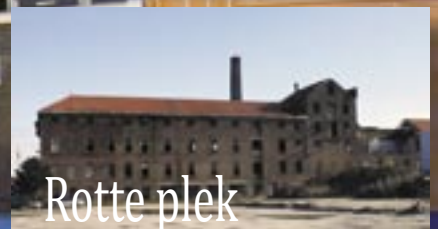
Ruimtelijk

MONUMENTEN, ARCHITECTUUR en STEDENBOUW in ROERMOND en omstreken

Roermond is
nog lang niet af!

Ruimte gaat digitaal
Groen en geel
Onthulling

COLOFON

Ruimtelijk verschijnt viermaal per jaar en brengt nieuws, achtergronden en uiteenlopende opinies rond monumentenzorg, stedenbouw, ruimtelijke ordening en architectuur in Roermond en omgeving. Bestuursbijdragen vallen buiten verantwoordelijkheid van de redactie. Overname van artikelen is toegestaan nadat toestemming is verkregen en als bronvermelding wordt toegepast.

UITGAVE

Stichting Ruimte.

ISSN

1389-2606.

REDACTIE

Leonard Fortuin, Paul Poell, Chris Roemen, Bert Thomassen, Marianne Wulms-Hovens, Thei Moors.

MEDEWERKERS

Peter de Cock, Lucien Jansen.

REDACTIE-ADRES

Bachstraat 112,
6044 SN Roermond, tel. 0475-322618.

VORMGEVING

Bert Thomassen.

FOTOGRAFIE

Leonard Fortuin, Bert Thomassen.

VERSPREIDING

Per post of eigen bezorgers. Oude nummers zijn beperkt verkrijgbaar op het redactieadres of bij Boekhandel Boom, Neerstraat 29, Roermond.

ABONNEMENTEN

€ 16,- per jaar, over te maken op Rabobank 1423.96.680.

Bij meerdere abonnementen op één adres abonnementsprijs in overleg.

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Bachstraat 112, 6044 SN Roermond,
tel. 0475-322618.

BESTUUR STICHTING RUIMTE

Quint Lommen, Hein Tilborghs, Lucien Jansen, Leonard Fortuin, Jan Grouls.

SECRETARIAATSADRES

Wijershoflaan 31, 6042 NK Roermond,
tel. 0475-350367.

E-MAIL

stichtingruimteroermond@kpnplanet.nl.

INTERNET

www.historieroermond.

Mede mogelijk gemaakt door ARS Grafisch.

BANKNUMMER SINDS JANUARI 2009:
RABOBANK 1423.96.680

Peter de Cock werd in 1751 gevangen gehouden in de kelders van het Roermondse stadhuis. De stank aldaar verdreef zelfs zijn pleitbezorgers.

Door de eeuwen heen is hij een schelm gebleven die zijn stad op een Tijl Uilenspiegel-achtige wijze bekijkt.

RETTEKETFIEPFIEP

Nederland bezit een heel peloton van Lehman Brothersachtige-lieden. Mooi weerfietsers, die bij voorkeur gebruik maken van Houdini-achtige constructies. En niet alleen van ontsnappingsclausules die in de Wet op de Ruimtelijke Ordening zijn opgenomen. In het oorspronkelijke ontwerp van een doodnormale onderbroek waren twee functionele gaten voorzien. Uitsparingen uitsluitend bedoeld om weer met beide benen op de vaste grond te staan. Later kwam er een soort 'achterlap' bij, zodat de hardware en in sommige gevallen bij een lichamelijke storing, de software probleemloos naar buiten kon.

Als ware het een begeistert Baptistenkoor zong de Vastgoed Wereld jarenlang: *"Minder, minder, halleluja, minder, minder! Minder! Yes my Lord! Minder, minder, minder..."* Het ging niet over minder geld verdienen, maar het koorenthousiasme was er niet minder om. Het was de roep tot de Heer om minder regelgeving. *"Give us the chance het land vol te pleuren..... Yes, we can! Laat iedereen op houden met zeuren..."*

Nu al is de burger bij voorbaat nagenoeg kansloos bij majeure rechtzaken. Men krijgt op de Kneuterdijk soms formeel wel gelijk, maar afbreken die hap? Daar heb ik geen kennis van. Wie de 'juridisch' dicht getimmerde onderbroek tegen het licht houdt, heeft als burger of belangengroep wel een keuzemogelijkheid. Dat is één: Beemster gatenkaas of twee: een relic van een tien jaar oude onderbroek, intensief gedragen in een sloppenwijk van Rio de Janeiro. Dat heeft weinig te maken met een erudiete rechtsgang, ook niet met een achterlap, hooguit met een schaamlap.

Nu er sprake is van tegenwind en de luchtdruk even uit de overspannen band daalt, moet meteen een leger van reparateurs aanrukken. Wie enige kennis heeft van het veldrijden heeft tijdens het WK-in Hoogerheide, what's in name, kunnen zien dat een Boom tegen zijn eigen stam opreed. Hoogmoed komt voor de val... De jongens van de vrije markt vluchten effe weg. Weg, weg weg. Al bij de tweede mach doorbreekt een vliegtuig de geluidsbarrière. Zo heeft 3W - als projectontwikkelaar één van de grotere spelers in Limburg - letterlijk een groot gat achter glaten in het centrum van Horst aan de Maas. *"De markt zit tegen, gemeente los het zelf maar op. Wij vluchten even het veld in."* Nu heb je in Horst en omgeving velden zat. Er is zelfs een hoofdkern met die naam: Velden. De gemeente Horst, officieus de tweede universiteitsstad van Limburg, weliswaar met één faculteit: de Slavische Talen, is dus nu ook nog projectontwikkelaar.

Dit land is in hoge mate *Retteketfiepfiep* en/of veranderd in een soort Hellegat. Wij hebben geen bruggenbrouwers meer. Laat staan mensen met visie. In tijden van crisis moet je niet met Willem Parel-achtige oplossingen komen. Het orgel effe niet laten draaien, maar wel de centenbak ophouden. Daar is zelfs Wim Sonneveld niet opgekomen. De burger wordt steeds kanslozer.

Wie is mijn gast aan tafel? Prof. mr. Twan Tak. Tot een paar maanden geleden hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Universiteit van Maastricht. Hij veegt geregeld de vloer aan met de overheid. Tak spreekt van 'de kansloze burger'.

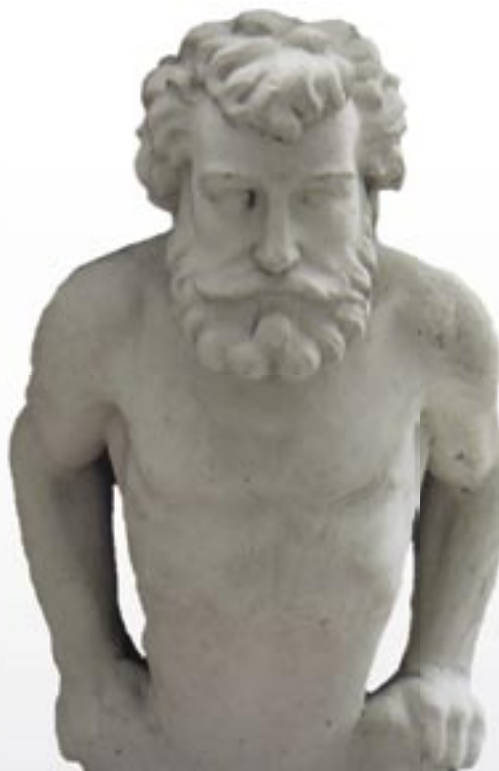
Wat gunnen we ons samen? Omdat deze aflevering vol woordgrappen staat, heb ik gekozen voor een visgerecht, met als hoofdrolspeler de heilbot. Wat heb ik bedacht? Een mousse van walnoten met een snuffe boerenjongens, uiteraard heilbot, gecarameliseerde witlof op een bedje van veldsla en plakjes kiwi licht overgoten met boerenjongens. Geen wijn deze keer. Gewoon kraanwater. *Gemeentepils op zien Remunjs.* Maar zo nu en dan nippen aan een Berenburger. Tip voor de eindredactie: we gunnen ons de Weduwe Woudstra, dat is de enige echte. Vandaar dat de andere soorten met dubbele ee worden geschreven.

Uw onbaatzuchtige dienaar PdC

De gemeente barst van de monumentenschildjes, dus maar gauw er een aanbrengen op de brug over het Hellegat.

Nieuwe ronde

Om maar meteen met de deur in huis te vallen: uw jaarlijkse bijdrage wordt gevraagd. Uw financiële steun aan ons 'werk'. (Dat we dat onder meer gebruiken om te procederen, kunt u in dit nummer van *Ruimtelijk* lezen: samen met de Sichting Roerdelta-Open wonnen we in eerste aanleg de 'slag om het bruggetje Klein Hellegat'. De gemeente Roermond werd daarbij

INHOUD

- 1 Een nieuwe stadspoort op de hoek Schuitenberg en Zwartbroekplein
FOTO Bert Thomassen
- 2 Column Peter de Cock; colofon
- 3 Voorwoord, Inhoud, Berichten
- 4 Roermond is nog lang niet af!
'Rotte plekken'
- 7 Stadhuis en kiosk in Madurodam
- 8 Passieretabel
- 9 Ruimte gaat digitaal
- 10 Groen en geel
- 11 Over de vloer Boekbespreking
- 12 Eindelijk over de (Hellegat)brug
- 13 Nieuwe stichting
- 14 Ingezonden, 'Oos Kirk'
- 15 Onthulling Plaquette
- 16 Op de @ol 'Lopende zaken'

veroordeeld tot het betalen van de griffie-rechten, maar uw bijdragen zijn ook voor andere activiteiten nodig.) Vooruitlopend op de totale afschaffing hebben wij al enkele jaren geleden afscheid genomen van de acceptgiro. Vandaar dat u bij dit blad een brief aantreft die u herinnert aan de betaling van uw 'abonnements-geld', waar we dus meer mee doen dan alleen een mooi blad uitgeven.

Want ook nieuw, hartstikke nieuw, is het feit dat Ruimte voortaan ook via internet is te 'volgen'. Dankzij de inspanningen van enkele actievelingen is het nu dan zover: Ruimte gaat digitaal. En wat we graag zien is dat u met ons meegaat: via de site kunt u (sneller dan via een ingezonden brief in *Ruimtelijk*) uw mening laten horen of iets toevoegen.

Dat is nou een van die mooie dingen van de nieuwe lente. Sneeuwkllokjes en krokussen bloeien volop. Maar helaas ook op plaatsen waar we wel een andere invulling verwachten: de rotte plekken waar niets gebeurt, waar al jaren leegstand heerst, 'gaten' in de straat maar niet worden bebouwd en 'gatsen' ontoegankelijk zijn. Verder nog iets nieuws onder de zon? Ja, *Ruimtelijk* is een beetje vernieuwd. Voor uw leesplezier en zonder extra kosten.

De redactie

BINNENKORT?

U herinnert zich wellicht dat het College van burgemeester en wethouders de stichting Ruimte heeft uitgenodigd weer deel te nemen aan het MonumentenOverleg, echter onder voorwaarden. De toelating zou tot 1 juli 2009 gelden en dan worden geëvalueerd. Wij hebben de gemeente laten weten bereid te zijn weer aan het overleg deel te nemen, echter zonder voorwaarden. Die gelden immers ook niet voor de andere deelnemers. Op 9 oktober 2008 heeft het college ons schriftelijk medegedeeld dat we BINNENKORT zullen worden uitgenodigd voor overleg over die voorwaarden. Die uitnodiging heeft ons nog niet bereikt. Tja, wij weten ook wel dat 'binnenkort' een rekbaar begrip is, maar dit slaat alles!

TENTOONSTELLING

Het Geheim van de Stille

De Besloten Wereld van de Roermondse Kartuizers

Van 27 maart tot en met 21 juni 2009 vindt in Roermond een bijzondere tentoonstelling plaats, die het Nederlandse kartuizerleven tot onderwerp heeft en deze orde vanuit nationaal en internationaal perspectief belicht. Op de tentoonstelling zal veel aandacht worden besteed aan de diverse Nederlandse kloosters, kloostergebouwen en hun geschiedenis, en ook aan de rijke verscheidenheid in kunst- en gebruiksvoorwerpen, die er door de eeuwen heen deel van hebben uitgemaakt. Topstukken uit nationale en internationale collecties zijn speciaal voor deze gelegenheid naar Roermond (terug)gehaald. Bijzondere aandacht gaat uit naar het voormalige Roermondse kartuizerklooster. De beroemde Caroluskapel en pandgangen vormen voor enkele maanden het eigentijdse decor van een groots opgezette presentatie.

Naast de tentoonstelling zijn er diverse activiteiten die betrekking hebben op het Nederlandse kartuizerleven:

- * een Internationaal Congres waarop top-specialisten lezingen geven over diverse aspecten van het kartuizerleven;
 - * de indrukwekkende film 'Die große Stille' die het kartuizerbestaan in het moederklooster te Grenoble beeld brengt;
 - * interessante lezingen, presentaties, concerten en andere activiteiten;
 - * een heus scriptorium waar kinderen kunnen leren schrijven als echte middeleeuwse kartuizermonniken.
- Meer info op www.kartuizers.nl

Duur van de tentoonstelling:

27 maart tot en met 21 juni 2009

Openingstijden:

dinsdag-zaterdag 10-17 uur;
zondag, 2e Paasdag, Hemelvaart
en 2e Pinksterdag 13-17 uur

Entree:

€ 8,50; CJP, Museumkaart, 65+ € 6,-

Adres:

Bethlehemstraat, Roermond

Roermond is nog lang niet af!

'De Stadhouders' nadert zijn voltooiing, binnenkort kunnen we daar wonen, winkelen en zeven films tegelijk zien.

Het project 'Huis met de Steenen Trappen' schiet lekker op, de bouw van de Natalinitoren begint, over de 'bajes' in de Pollartstraat heeft zich een hôtelier ontfermd. Roermond lijkt binnenkort dus af te zijn. Maar ook hier bedreigt de schijn: er zijn locaties die we gerust 'rotte plekken' kunnen noemen en waar nog werk aan de winkel is. Ook zijn er gebouwen die op betere tijden wachten. Een overzicht.

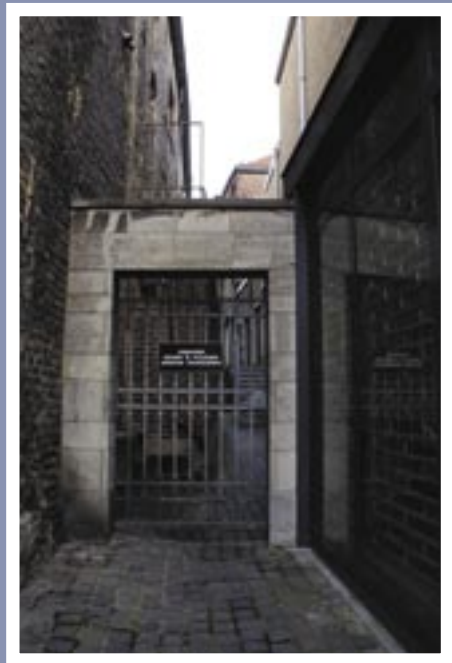

TEKST en FOTO'S: LEONARD FORTUIN

Roerdelta – Dit deel van Roermond ligt al jaren te wachten op actie. De ECI-centrale is gerestaureerd en voorzien van een indrukwekkende vistrap. Een deel van het ECI-gebouw is met behoud van industriële kenmerken een kantoor geworden. Een architectenbureau heeft hier een modern kantoorpand en een villa neergezet. Maar de rest is een ruïne die staat te verkommeren. De gemeente heeft ergens een Master Plan voor herinrichting van de delta. Het plan Palmboom is daarvan een onderdeel. Dat plan voorziet ook in sloop van een karakteristiek bouwwerk: de boerderij Euver 't Brökske. De eigenaars daarvan hebben gezorgd voor een alternatief plan, het plan Wauben. De rijksbouwmeester heeft in 2005 over beide plannen een mening gegeven. Sindsdien is het stil geworden in de Roerdelta.

Watertoren bij station NS – De fietsenstalling is opgeknapt en uitgebreid, maar de watertoren staat er nog altijd verloederd bij. Ook hier zou een projectontwikkelaar eeuwige roem kunnen behalen. Er zijn plannen in de maak voor het stationsgebied. Daarin zou een uitkijktoren goed passen. Die zou, net als in Vlissingen (Oost-Souburg), benut kunnen worden als experimenteerruimte voor hedendaagse kunst, heel inspirerend!

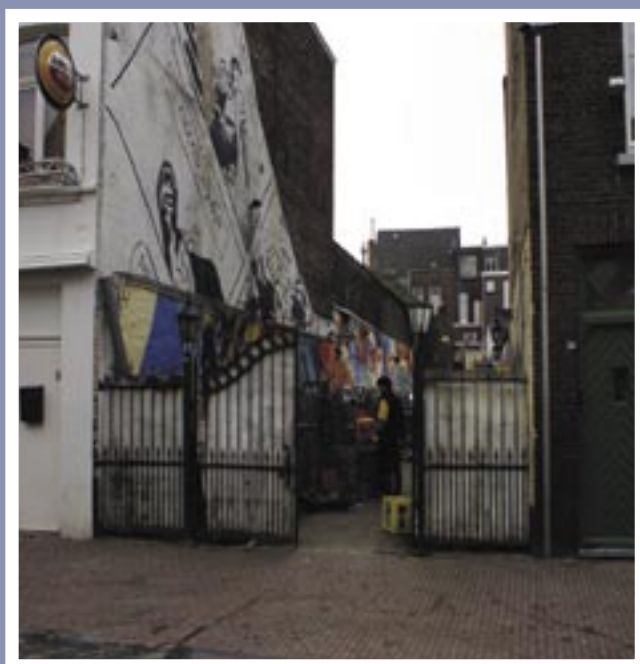

Gats in de Marktstraat – Ooit kon men hierdoor van de Roerkade naar de Markt wandelen. Nu sluit een eikenhouten poort de steeg af. Aan de Roerkade blijkt de gats gedegradeerd te zijn tot een parkeerplaats voor vuilnisbakken en rommel.

Sjietbergske – De gats van de Bergstraat naar de Markt is afgesloten met een gietijzeren hek en een natuurstenen poort. Het is er verboden fietsen te plaatsen. Jammer want de gemeentelijke fietsenstalling in de Neerstraat is vaak VOL. Hoe kan een middeleeuws straatje privéterrein zijn geworden? Wie is dan de eigenaar?

Pand Cillekens-Dreessens (Neerstraat) – In dit rijksmonument wil de eigenaar een Grand Café vestigen. De plannen liggen klaar, een subsidieverzoek is in behandeling. Na een positieve beslissing daarover zal de herinrichting van start gaan, naar verwachting in juni 2009.

Veldstraat – Tussen twee huizen heeft een caféhouder een opslagplaats ingericht. Wel handig, maar fraai is anders.

Veldstraat 3/5 – Dit rijksmonument is door restauratie aanzienlijk opgeknapt. Een bierbrouwerij zou er een horecage-legenheid vestigen. Gaat dat plan door? Volgens omwonenden is het al twee jaar erg rustig in dit pand.

Veldstraat 15 – Een vrij uitzicht op de torens van de Munsterkerk. Maar de aandacht wordt vooral getrokken door een troosteloze ruimte die in gebruik is als parkeerterrein en opslag voor bouwmaterialen.

Wonen boven winkels – De binnenstad telt veel winkels met verdiepingen die leeg staan, onbewoond, verwaarloosd, met gore gordijnen of kapotte ruiten. ‘Rotte plekken’ dus. In het gunstigste geval gebruikt de winkelier die etages als magazijn. Hier zouden jonge starters kunnen wonen, of studenten. Voor het afgebeelde pand in Jugendstil, hoek Steenweg-Schoenmakerstraat, zijn plannen goedgekeurd om er appartementen te maken. Tot nu toe is echter alleen het dak opgeknapt.

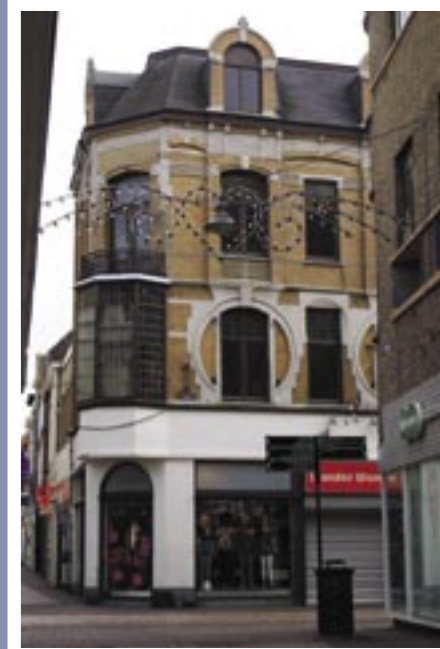
Baco-complex – Nog altijd een ‘rotte plek’ in de architectuur rond het stationscomplex. Ook het aanpalende fabrieksgebouw waar een meubelzaak gevestigd is, kan een opknapbeurt gebruiken. Of dat zal gebeuren is de vraag: de gemeente ziet de meubelzaak liever verhuizen naar de Meubelboulevard.

Voetgangerstunnel in station NS – De overheid probeert het openbaar vervoer te stimuleren. De NS steunt haar daarbij. Voor bewoners ‘achter’ het station zou een in- en uitgang aan de oostkant van het spoor zowel trein als bus aantrekkelijker maken. Doortrekken van de bestaande tunnel moet niet al te moeilijk zijn, gezien de ervaring die men heeft met tunnels elders in onze gemeente.

Gat van Dohmen – Deze clandestiene doorbraak van de oude stadsmuur bestaat nog steeds, met dank aan het gemeentelijke gedoogbeleid. Kan een ‘gemeentelijke enquêtecommissie’ of desnoods een ‘onafhankelijke commissie’ een onderzoek instellen? Om boven water te halen of herenaccorden en vriendsjespolitiek hier een rol hebben gespeeld.

WERK AAN DE WINKEL

Academische instellingen heeft Roermond niet, maar wel andere scholen met jongelui die zelfstandig willen wonen. Maastricht heeft een BV die bemiddelt

tussen eigenaren en huurders. Een project Wonen Boven Winkels zou Roermond nog mooier maken dan het al is. En de (nog te vormen) gemeentelijke task force ‘crisisbestrijding’ zou zich hiermee ‘op de kaart kunnen zetten’.

Roermond is nog niet af, dat moge duidelijk zijn. Vooral de binnenstad toont ‘rotte plekken’. Ook zijn er locaties die er goed uitzien, maar waar wel wat mee gedaan moet worden. Achter de schermen, in achterkamertjes of elders, broeden projectontwik-

kelaars en architecten wellicht plannen uit. Het is zelfs denkbaar dat de gemeentelijke monumentenzorgers er mee bezig zijn. Voorlopig maar even pas op de plaats maken wat betreft nieuwe kantoorgebouwen en appartementencomplexen. Eerst de troep opruimen! ®

'Madurodam wil liever stadhuis dan Munsterkerk' berichtte Dagblad De Limburger op 18 december 2008. Op verzoek van de gemeente bracht een delegatie van het attractiepark een bezoek aan onze stad. De 'kandidaten' Munsterplein en Munsterkerk werden - in overleg - vervangen door het stadhuis op de Markt en de kiosk van het Munsterplein. Hierbij werd een weloverwogen keuze gemaakt door de toetsingscommissie: men redeneerde dat er meer dan genoeg kerken en pleinen in de wereldwijd bekende miniaturstad zijn. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de miniatuurgebouwen klaar zullen zijn. Over de kosten van het project worden geen uitspraken gedaan door Madurodam. In overleg tussen het park en een deelnemende gemeente worden gebouwen voorgesteld en 'afgewogen'. De toetsingscommissie van Madurodam houdt daarbij de veelzijdige invulling van de miniatuurstad in ogenschouw. Elk verzoek wordt langs enkele criteria gelegd, zoals: is het typisch Nederlands, zijn er al soortgelijke gebouwen in de miniatuurstad, is er ruimte voor, etcetera. Als een verzoek wordt goedgekeurd volgt een offerte en kan de gemeente dit in overweging nemen. Wanneer aan alle afspraken is voldaan, wordt het project gerealiseerd.

De wereld is klein

Opbouwend werk in miniatuur

Madurodam is een attractiepark, waarvan de achterliggende gedachte een eerbetoon is aan de van de Antillen afkomstige George Maduro. Hij was een verzetsheld in de Tweede Wereldoorlog en overleed in Dachau. Zijn ouders kozen voor een herdenkingsmonument in plaats van een regulier monument. Een terrein in de Scheveningse Bosjes werd welwillend in erfpacht afgestaan en bouwrijp gemaakt voor het herbergen van deze miniatuurstad. Het eerste stadsaanzien werd bepaald door een tankstation, een boortoren, een autoweg, spoorwegen en een luchthaven, allen op schaal 1:25. De opening vond plaats in 1952, een uitbreiding in 1966. Prinses Beatrix fungeerde van haar veertiende jaar tot haar troonsbestijging als burgemeester van Madurodam. De oppervlakte van Madurodam bedraagt in totaal 62.626 m², waarvan 18.000 m² voor de miniatuurstad.

Het unieke stedenbouwkundige ontwerp is van architect Siebe Jan Bouma. De in het klein nagebootste, beeldbepalende gevels zijn artistieke impresies van de werkelijkheid. Alle maquettes, spoorbanen en decoratie worden aan de hand van bouwtekeningen en foto's van de echte gebouwen, door Madurodam gemaakt. Een intensief werk. De houdbaarheidsdatum van de oudere houten gebouwen ligt rond de 25 jaar. Daarna worden ze vervangen door een nieuw exemplaar. Sinds circa 8 jaar wordt kunststof polyurethaan gebruikt. Het wordt op maat gezaagd en in vorm gebracht met een freesmachine. Daarna zorgen decorateurs en technici voor de afwerking. Omdat de maquettes ongeveer dertig jaar buiten moeten staan, ondergaan ze regelmatig een onderhoudsbeurt. Binnenkort dus ook te bewonderen: stadhuis en 'de kiosk' uit Roermond. ®

MAQUETTES VOOR MADURODAM

Materiaalkennis, een exact gevoel voor verhoudingen en ervaring zijn de eigenschappen die iemand tot een goede maquettebouwer maken. De magie van een maquette overstijgt het ontwerp. De weergave in miniatuur is fascinerend, in elk detail wordt het grotere geheel zichtbaar. Voor de maquettes die Harry Hovens (1920) in 1965 voor Madurodam maakte, werd hout gebruikt. De door hem in 1965 gemaakte Suikerwerkfabriek uit Dinteloord was zo groot dat hij hem onmogelijk door de poort naar buiten kon krijgen. Daarom voerde hij de eindmontage uit in de boomgaard van zijn buurman Knops. Vandaar werd het in een grote vrachtauto vervoerd naar Madurodam. Andere gebouwen die Harry Hovens voor Madurodam maakte zijn:

- de Rijksgebouwendienst in Den Haag;
- een onderdeel van het gebouwencomplex Het Binnenhof in Den Haag;
- een 17^e eeuws makelaarskantoor;
- een persvoederfabriek, bestemd voor export naar Saoedi-Arabië.

PASSIERETABEL

TERUG IN DE MUNSTERKERK

TEKST MARIANNE WULMS – HOVENS FOTO ACH LIEVE TIJD

EEN DOOR DE SP INGEDIENDE MOTIE IN DE GEMEENTERAAD EN TWEE HISTORISCHE BOEKEN GEVEN HET BELANG AAN VAN DE PASSIERETABEL DIE DEEL UIT MAAKTE VAN DE BEZITTINGEN VAN DE MUNSTERKERK.

De retabel die indertijd uit geldnood werd verkocht aan het Rijksmuseum voor een bedrag van duizend gulden is verdwenen in een magazijn en kan in Roermond gerestaureerd worden.

In een brochure van de Munsterkerk staat vermeld dat er slechts drie van dit soort retabels in Nederland aanwezig zijn. In Keulen komen dergelijke passietafels vrij vaak voor en er is ook gelijkenis in details met werken van Jan van Eyck.

Prof. Dr. J.J. M. Timmers vermeldt in *'Oude schoonheid in Limburg'* dat het kerkbestuur van de Roermondse Munster in 1889 een schilderij verkocht aan het Rijksmuseum. Het geeft in twaalf taferelen scènes te zien uit het leven en vooral uit de Passie des Heren. Het stuk wordt gewoonlijk aangeduid als de Roermondse Passietafel. Men noemt het werk *'afkomstig uit de Antwerpse school'*. Aanvankelijk dateerde men de retabel omstreeks 1400,

later werd dat bepaald op een halve eeuw later. Bij het tafereel van de kruisafneming knielt een heel klein figuurtje van de stichteres, die gekleed is in het habijt van de Augustijner kanunnikessen. Door een toegevoegd familiewapen is aangetoond dat het hier gaat om *Bela van Mirlaer*, die in 1447 tot abdis van het Munsterstift gekozen werd en in 1459 overleed.

F.P.J. Slenders schreef *'Waar het koepeldragend Munster rijst'*. Daarin is ook een omschrijving opgenomen van dit uit hout gesneden passieretabel,

Het is te hopen dat het Rijksmuseum door de medewerking van de gemeente bereid is om de Roermondse Passietafel weer over te dragen aan Roermond. Zoals de SP bepleit, *"is het een unieke aanvulling om het culturele erfgoed aan het publiek te tonen, zeker gezien in het licht van de uitbouw van het culturele aanbod in het kader van de realisering van de ECI cultuurfabriek"*.

Ruimte gaat digitaal

Het heeft lang geduurd en er was geen ontkomen meer aan, maar sinds kort is het toch zover: Stichting Ruimte is online met een eigen site. Vanaf 1 maart proberen wij u via die website zoveel mogelijk op de hoogte te houden van actuele ontwikkelingen. Adres en naam van de webstek: www.stichtingruimteroermond.nl. Bij die naam hoort een nieuw email-adres. Voortaan is de stichting bereikbaar via info@stichtingruimteroermond.nl. Tot nu toe kreeg de stichting een soort digitaal onderdak bij de fantastische site over de Roermondse stadsgeschiedenis, www.historieroermond.nl. Daar hebben we heel lang dankbaar gebruik van gemaakt, maar nu zijn dan eindelijk de eerste stappen richting digitale onafhankelijkheid gezet.

WAAROM EEN RUIMTE-SITE?

Daar is een aantal redenen voor. Een van de belangrijkste is dat de verschijningsfrequentie van *Ruimtelijk* te gering is om snel in te kunnen gaan op actuele ontwikkelingen. De site kan desgewenst dagelijks van verse informatie worden voorzien. In *Ruimtelijk* is een vaste plek ingeruimd voor de rubriek 'Op de rol', waarin wordt toegelicht waar 'die lui van Ruimte' zich mee bezig houden. Het is de bedoeling dat de site een soort digitale 'Op de rol' wordt, die sneller kan worden ge-update.

Een andere reden is dat we ons hebben afgevraagd hoe we mensen geïnteresseerd kunnen krijgen voor Roermond

en voor de Stichting Ruimte. We hopen met de site meer mensen te kunnen bereiken, niet in de laatste plaats ook jongeren. Zelfs de oudere 'jeugd' van onder de veertig is in het donateursbestand van Ruimte nauwelijks te vinden. We denken dat dit niet (alleen) te maken heeft met desinteresse voor geschiedenis en monumenten van de stad, maar vooral ook met een andere manier van communiceren en informatieverzameling. Internet speelt daarbij een belangrijke rol.

WAT IS ER OP DE SITE TE VINDEN?

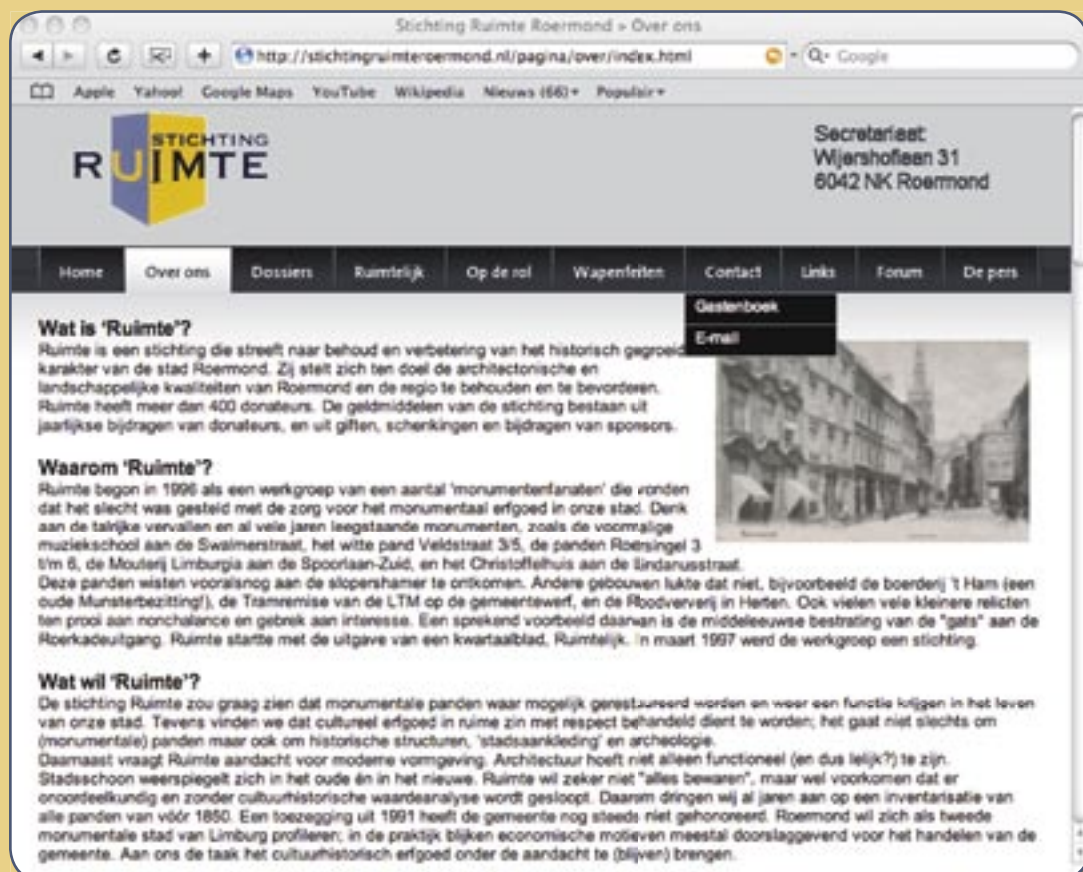
We hebben geprobeerd om de site als een nieuwsorgaan op te zetten. Dat betekent dat de *homepage* een soort nieuwspagina is. Daar zijn korte inleidingen te lezen over recente ontwikkelingen in de stad. Vanuit die inleiding wordt doorgelinkt naar een groter artikel of naar een 'dossier'. Deze dossiers kunnen op verschillende manieren zijn samengesteld. Het kan zijn dat er artikelen in staan die eerder al verschenen in *Ruimtelijk* of op de Ruimte-site, maar ook kan correspondentie met de Gemeente of andere organisaties hierin worden opgenomen.

Daarnaast hebben we op de site een forum ingericht, waarop iedereen zijn ei kwijt kan.

Oude nummers van *Ruimtelijk* zijn in de vorm van pdf's terug te vinden op de site.

WAT BETEKENT DIT VOOR RUIMTELIJK?

Voorlopig niets. We gaan ervan uit dat de site een additioneel en ondersteunend medium is, vooral gericht op nieuwe ontwikkelingen. De site leent zich bij uitstek voor snelle informatieverstrekking, maar voor een fraai vormgegeven leesverhaal houden we het toch op het kwartaalblad. ®

GROEN EN GEEL

Schaamgroen, dakkanker, een garage aan een winkel-promenade, monumentale geelververij en een bunker op de Kaei(?). Dennis Janssen schrijft, fotografeert en ergert zich. Terecht.

In het stadhuis heeft iemand geroepen dat het 'lelijke' poortgebouw van de voormalige kazerne voor eens en voor altijd mag verdwijnen achter eeuwig groen. Het groen is inmiddels aardig op weg om de vleugels van het poortgebouw volledig te bedekken. Bijkomend voordeel is dat in de kersttijd er slechts lichtjes in gehangen hoeven te worden en klaar is kees. De roep om meer groen op de Markt kan met deze methode efficiënt verhoord worden: klimop tegen het stadhuis, nagenoeg onderhoudsvrij!

De winkelwoning *Markt 5* staat al enige tijd te koop. Er is tijdens een verbouwing een nieuwe attractie op het dak bijgekomen: een 14 vierkante meter groot dakterras. Vanaf het terras van de Sjnats is dit goed zichtbaar. In Amsterdam noemen ze zo'n onverhoedse uitstulping op het dak: *dakkanker*. Aangezien deze uitstulping qua opvallendheid nog meevalt blijft de top-3 van *daktumoren* in Roermond ongewijzigd: op nummer één staan de bouwketen op het dak van het gerechtsgebouw aan de Willem II singel; op twee staat het tuinhuisje op het appartementencomplex *Bien Bâti* in de Voorstad en op drie het grijze muurtje op het CWI-gebouw aan Buitenop. Dat bouwen zónder dakkanker ook kan laat Natalini zien met zijn kantorencomplex annex torentje(s) aan Buitenop.

De Roermondse binnenstad is een wettelijk beschermd stadsgezicht. Maar in het liberaal geregeerde Roermond gaat eigen (economisch) belang meestal vóór algemeen belang (in dit geval het beschermde stadsgezicht) en dus is er helaas té veel speelruimte in deze stad. Terwijl het zo simpel is - ook voor liberalen met een hekel aan regelgeving. Als iemand iets wil wijzigen aan zijn onroerend goed in het beschermde gebied dan moet hij aantonen dat zijn plannen geen afbreuk doen aan het beschermde stadsgezicht. Of hij moet kunnen aantonen dat het een verbetering is van het beschermde stedelijke ensemble. Is dat nu zo moeilijk? Blijkbaar wel. Want hoe is het te verklaren dat in de *Heilige Geeststraat* een winkel-woning veranderen mag in een parkeergarage met twee garagepoorten?

Het pand hoek *Minderbroedersstraat 19 – Bakkerstraat 1* is een rijksmonument. Met de monumentale uitstraling wil het echter maar niet lukken. Onlangs ging weer een kans verloren. Het hele pand is geel geverfd. Daarbij is niets overgeslagen, helaas. Ook de grijze hardstenen hoek-blokken niet, die afwisselend kort en lang, op elkaar gestapeld liggen. Datzelfde geldt voor de muurankers in de zijgevel aan de Bakkerstraatzijde. Gelukkig zijn de bruine rolluiken op de bovenverdiepingen verdwenen maar een uitzicht op het weliswaar uiterst bescheiden schelpmotief boven de voordeur wordt nog steeds verhinderd door de rolluikdozen op de begane grond. Het is niet zo'n fraai rococo-pand als *Swalmerstraat 38*, maar toch, het had in al zijn eenvoud zoveel mooier kunnen zijn.

De Roerkade-bebouwing is een mooi geheel. Niet alle individuele panden in de rij verdienen een schoonheidsprijs maar in hun bescheidenheid vallen ze nauwelijks uit de toon. Daar gaat op twee plaatsen verandering in komen. Op het pand *Roerkade 6* hangt een reclamedoek met een ontwerp van architect Maarten Engelman voor een appartementen-gebouw dat op die plaats dreigt te verrijzen. Het erachter liggende pand, *Koolstraat 11*, zal ook verdwijnen. Het appartementencomplex wordt daardoor in ieder geval hoger en massaler dan het pand *Roerkade 4*, naast de Gats, dat tot nu toe het grootste pand is aan de Roerkade. Er mag best iets verbeterd worden aan de Roerkade-bebouwing maar dit is bepaald geen verbetering. Het woord bunker is reeds gevallen. Bovendien zou het een opmaat kunnen zijn om bij een schepje bovenop te doen en nóg groter uit te pakken. Tenslotte heeft Victor Adams niet voor niets zijn zinnen gezet op *Roerkade 10*, de voormalige Nedamgarage, om er een hotel te realiseren. Aan architect Maarten Engelman de vraag wat er tegen het gebruik van dakpannen is in een beschermd stadsgezicht? Zijn dakpannen soms niet hip of sexy genoeg?

IN 2008 is voor het eerst een handboek over historische vloeren uitgebracht, waaraan ruim twintig auteurs uit Nederland en Vlaanderen hebben meegewerkt. Deze monografie sluit aan op een in 2008 gehouden symposium over de cultuurhistorische en technische aspecten van vloeren. De bijzonder leeswaardige thema-uitgave is voorzien van informatie over de auteurs en een topografisch register.

In de inleiding stelt Eloy Koldewey dat er geen gebouw is zonder vloer. Niets lijkt vanzelfsprekender. Desondanks blijft het met voeten getreden erfgoed. De vloer draagt als cultuurhistorisch element een verhaal met zich mee dat bijzonder veel te zeggen heeft over de gebruiksgeschiedenis van de betreffende ruimte en het gebouw waarin deze zich bevindt.

Ruimtelijk keek allereerst naar het Limburgse aandeel in dit geheel. De kerkvloer van de O.L. Vrouwe van Altijddurende Bijstand in Valkenburg, gebouwd rond 1960, figureert in de bijdrage over hygiënische vloeren: *vloerentaxonomie*

van 1850-1965. Over Valkenburg gesproken: de afgebeelde tegelvloer in de brouwzaal van bierbrouwerij De Leeuw is een juweeltje van een werkvloer.

Functionaliteit is van essentieel belang, in Heerlen zijn de esthetische bewijzen bewaard gebleven. Een foto toont de resten van de Romeinse mozaïekvloer in het *frigidarium*, het koude dompelbad van de voormalige thermen in Heerlen, nu het Thermenmuseum.

In het voormalige retraitshuis in Heerlen is een gietijzeren rooster aanwezig met glazen vloertegels.

Taco Hermans verduidelijkt de toepassing voor de bouw. Het materiaal is kwetsbaar en waar mogelijk dient getracht te worden de glasstenen te behouden.

In de Sint Gerlachuskerk te Houthem – St Gerlach bevindt zich een mozaïekvloer, uitgevoerd in *'terrazzo alla veneziana'*.

Een interessant gegeven zijn de kerkvloeren; zoals Albert Reinstra het formuleert horen zij al duizend jaar tot de fraaiste vloeren. Het zijn trendsetters gebleken, vloeren als onderdeel van de architectuur. De negentiende-eeuwse vloer in het koor van de basiliek te Susteren is een kopie van een voorganger uit de vroege Middeleeuwen. Het hoofdstuk *'Vloerverwarming in monumentale gebouwen'* heeft een foto van een bezienswaardigheid in onze Munsterkerk: een meubel met rookafzuiging voor het branden van kaarsen. Heel vaak komt het voor dat er bij dergelijke werkzaamheden bestaande vloeren en daaronder gelegen oude voorgangers worden verwijderd, zonder dat er een gedegen archeologisch – bouwhistorisch onderzoek wordt uitgevoerd.

Het Limburgse plaatje houdt hier op, bij de zorgvuldige selectie had mogelijk nog een min of meer landelijk 'Gesamtkunstwerk' niet misstaan. Bijvoorbeeld de entreehal van het Drents Museum in Assen dat werd gedecoreerd door kun-

BOEK BESPREKING

stenaars uit het atelier van bouwmeester Pierre Cuypers. Het kijkdocument, dat het boek zeker is, had hierdoor nog meer allure gekregen.

'De vloer als zesde wand' is ook een optie, stelt Jan van 't Hof, die om waardering vraagt voor de vloer als basis voor de ruimte en de drager van het gebruik.

Heel bijzonder is het hoofdstuk van Koldewey *'Wat er op de vloer omme-gaet'*: poppenhuisvloeren en de realiteit'. Hij verklaart pronkpoppenhuizen tot schaalmodellen van monumenten.

Veerle Meul legt de nadruk op het voorkomen van schade, in het hoofdstuk *'Als ieder zijn vloer keert, is het in alle huizen schoon'*.

Peter Nijhof en Jan Reijnen koesteren een wens: gericht onderzoek naar historische bedrijfsvloeren, die in de waardestelling van beschermde industriële monumenten vaak zijn onderbelicht.

Taxonomie is letterlijk de wetenschap van het indelen. Ronald Stenvert refereert aan de industrialisatie in de negentiende eeuw, aan de steeds grotere keuze in vloeren en aan de omloopsnelheid van het gebruik. Zijn kernachtige betoog voor een goed overwogen conservering eindigt met de slotzinnen:

'De jongere en jongste vloeren lijken ons te ontglippen voordat we er erg in hebben. Nu we op het belang ervan zijn gaan letten, dient een volgende stap genomen te worden om analoog aan de in 2007 gestarte zoekactie 'Help wandkunst opsporen' uit de wederopbouwperiode een algemene oproep te doen uitgaan met als strekking 'wie heeft er nog zijn oorspronkelijke vloer of delen daarvan?'

Ruimtelijk moedigt u aan reacties te sturen aan www.waanders.nl of via www.racm.nl

Tot slot geeft Jan van Doesburg zijn visie vanuit archeologisch perspectief: *'De potentiële informatiewaarde die oude vloeren bevatten, maakt het noodzakelijk dat er bij restauratie- en renovatiewerkzaamheden uiterst zorgvuldig met deze resten moet worden omgesprongen. Nog te vaak komt het voor dat er bij dergelijke werkzaamheden bestaande vloeren en daaronder gelegen oude voorgangers worden verwijderd, zonder dat er een gedegen archeologisch – bouwhistorisch onderzoek wordt uitgevoerd'*. M. W-H

OVER DE VLOER met voeten getreden erfgoed; redactie E.F. Koldewey, Waanders Uitgevers; i.s.m. de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurland-

Wanneer komt men eindelijk *OVER DE BRUG?*

TEKST LUCIEN JANSEN

De Stichting Roerdelta~Open en de Stichting Ruimte ijveren al jaren voor behoud van het Bruggetje over het Klein Hellegat. De gemeente heeft in 2000 een sloopvergunning afgegeven maar gesloopt werd er niet. Toch blijven de gemeentelijke 'monumentenzorgers' van mening dat sloop van het bruggetje noodzakelijk is, zodat de strijd voortduurt. In opdracht van de bestuursrechter heeft de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) op 9 december 2008 een rapport uitgebracht over het bruggetje. Dat rapport gaat uit van twee door de Rechtbank geformuleerde vragen. Omdat opdracht en antwoord geen woord Spaans bevatten, drukken wij de samenvatting van dat rapport integraal af. *Zie kader op pagina 13.*

De gemeente heeft bij diverse gelegenheden beweerd dat zij met de eigenaar van de ECI-centrale contractueel is overeengekomen het bruggetje te slopen omdat het de doorstroming zou belemmeren. Echter, ook op de voorlaatste zitting van de rechtbank, op 4 september 2008, kon de gemeente een daartoe strekkend bewijsstuk nog steeds niet tonen. Inmiddels is er slechts een brief aan Ecowatt (eigenaar van de centrale) van 25 juni 1999 boven water gekomen waarin de gemeente aankondigt 700.000 gulden te zullen investeren in een vistrap bij de ECI-centrale. Die brief had Raadsvoorstel no. 98 (gedateerd 7 juni 1999) als bijlage. Daarin noemt de gemeente twee 'argumenten' waarom het bruggetje aangepast dient te worden, te weten:

1. "De doorstroomopening ter plekke van het bruggetje dient daarom vergroot te worden. Het bruggetje zal vervangen moeten worden door een langere brug met minimale steun in het water."
2. "De brug zou overigens óók vervangen moeten worden zonder dat het functioneren van de centrale hiervan zou afhangen. Dit in het licht van de totale logistieke structuur van het gebied."

Met die laatste zin bedoelt de gemeente dat zij één toegangsweg, de Molenweg, naar het Steeleiland onvoldoende vindt; de brandweer moet ook via het bruggetje over het

Klein Hellegat op het eiland kunnen komen. Een breedte van minimaal 3,5 meter is daarvoor nodig. De afstand tussen de woningen direct achter het bruggetje is 4,0 meter, dus het kan net.

StAB komt in zijn verslag tot een belangwekkende conclusie: *'het bruggetje veroorzaakt geen noemenswaardige opstuwing. De opstuwing van 1-2 cm is verwaarloosbaar.'* Het is niet de eerste keer dat een onafhankelijke instantie de opstuwing 'verwaarloosbaar' noemt: ook Delft Hydraulics trok in het jaar 2007 die conclusie.

Zowel op de zitting van 4 september 2008 als op de zitting van 12 februari 2009 heeft de gemeente toegegeven dat het hier een monumentaal bruggetje betreft en dat het bruggetje dus behoudenswaardig is. Wij vinden het daarom hoogst bevreemdend dat ook na het rapport van de StAB de gemeente in haar pleitnota blijft beweren dat er sprake is van een opstuwing door het bruggetje van maar liefst 15-16 cm! (Op de laatste zitting kwam overigens aan het licht dat de gemeente het niet nodig vond haar eigen waterstaatkundige te laten spreken met de vertegenwoordigers van de StAB toen die op 24 oktober 2008 hun onderzoek hebben ingesteld!)

Het blijft onbegrijpelijk dat een gemeente die op de zitting het bruggetje 'monumentaal' en 'behoudenswaardig' noemt, het verzoek van zowel de Stichting Roerdelta~Open als van de Stichting Ruimte om het bruggetje op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen, blijft afwijzen.

Inmiddels heeft de rechtbank op 18 februari 2009 uitspraak gedaan, het beroep van de beide stichtingen gegrond verklaard en het bestreden besluit (het niet aanwijzen van het bruggetje over het Klein Hellegat tot gemeentelijk monument) vernietigd. Ook heeft de rechter de gemeente opgedragen een nieuw besluit te nemen waarbij recht wordt gedaan aan de uitspraak van de rechtbank. Daar wachten we dan maar op, want de gemeente kan binnen zes weken na de uitspraak beroep instellen bij de Raad van State.

Samenvatting

Bij besluit van 29 april 2008 zijn de bezwaren van Stichting Ruimte en Stichting Roerdelta~Open (eisers) tegen het besluit van 8 januari 2008 van het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Roermond (verweerder) ongegrond verklaard. Bij het besluit van 8 januari 2008 heeft verweerder geweigerd het bruggetje over het Klein Hellegat aan te wijzen als gemeentelijk monument.

De Rechtbank Roermond heeft bij brief van 20 oktober 2008 aan de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) de volgende vraag voorgelegd:

“Is het bruggetje over het Klein Hellegat te Roermond de veroorzaker van het opstuwingsprobleem dat een goede exploitatie van de ter plaatse gelegen ECI-Centrale in de weg staat?”

Indien uit het onderzoek blijkt dat het bruggetje van invloed is op de doorstroming ter plaatse, verzoekt de Rechtbank Roermond tevens aan te geven:

- hoe groot die invloed is;
- wat mogelijk de redelijke alternatieven zouden kunnen zijn om toch de benodigde doorstroming te bereiken zonder sloop van het bruggetje, daarbij niet alleen rekening houdend met de technische, maar ook met de financiële consequenties en mogelijkheden.

Antwoord op de eerste vraag

Het bruggetje over en de duikers in het Klein Hellegat veroorzaken weliswaar enige opstuwning, maar deze opstuwning hoeft door een goede keuze van het waterdebiet door de centrale niet te leiden tot een vermogensverlies van de waterkrachtcentrale. Hierbij is uitgegaan van een waterdebiet van 14 m³/s, wat volgens Ecowatt, exploitante van de ECI-Centrale, een gegarandeerd wateraanbod uit de Roer is, en een minimumvermogen van 225 kW. Het bruggetje staat in deze optiek een goede werking van de waterkrachtcentrale niet in de weg.

Wanneer echter het op te wekken vermogen langzamerhand terugzakt, is dit primair te wijten aan opstuwning door de sedimentatie bij de brug en de duikers en zou er onderhoud gepleegd dienen te worden door deze regelmatig schoon te maken.

Gelet hierop behoeft de tweede vraag in feite geen beantwoording meer. In paragraaf 3.2 is echter melding gemaakt van de sedimentatie- en onderhoudsproblematiek. Hiervoor is mogelijk wel een alternatief te bedenken, zodat kort is ingegaan op de tweede vraag.

Antwoord op de tweede vraag

Om toekomstig onderhoud te verminderen kunnen de duikers worden vervangen door diepere elementen. Het plaatsen van die (diepere) duikers dicht bij de huidige brugopening zal de doorstroming (grotere snelheid) verbeteren en de sedimentatie aan de binnenbocht (kleinere stroomsnelheid) verminderen. Dit leidt dan tot minder opstuwning dan thans het geval is. De kosten hiervan zijn niet eenvoudig te bepalen en is sterk afhankelijk van het gegeven of een dergelijke constructie prefab gemaakt kan worden of in het werk. Hetzelfde gaat op voor het plaatsen van een nieuwe brug met een overspanning van 16 of 21 meter.

De vraag of een nieuwe brug per definitie goedkoper is dan het restaureren (inclusief vernieuwen duikers) is, in het licht van het voorgaande, evenmin eenvoudig te beantwoorden. Op basis van ervaringsgegevens is restauratie snel een factor 2 tot 3 duurder dan nieuwbouw, vanwege de benodigde arbeidsuren en daarmee samenhangende kosten.

Nieuwe stichting

Begin 2009 werd de Stichting Funerair Erfgoed Limburg opgericht. Zij zet zich in voor het behoud, herstel en de promotie van het Limburgse funeraire erfgoed en alles dat hiermee verband houdt. Aandacht gaat hierbij uit naar de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden van Limburgse begraafplaatsen en gedenktekens inclusief hun symboliek, genealogie en heraldiek. Begraafplaatsen herbergen de geschiedenis van onze dodencultuur in monumenten van steen, ijzer en andere materialen. In cultuurhistorische zin geven zij met tekst, symboliek en stijl aan hoe mensen in een bepaalde periode van onze historie met de dood omgingen. Veel hiervan is bewaarswaardig, te meer omdat graftekens vaak onderdeel uitmaken van een groter monumentaal geheel, bijvoorbeeld een historisch kerkhof.

Stichting Funerair Erfgoed Limburg geeft onafhankelijk advies en ondersteuning op het gebied van het Limburgse funeraire erfgoed. Zij wil samen met diverse partijen zorgen voor het verzamelen en ontsluiten van kennis en bijvoorbeeld bedreigde grafmonumenten en begraafplaatsen proberen te behouden. In het najaar zal zij een minisymposium organiseren over de op handen zijnde veranderingen in de Wet op de Lijkbezorging. meer informatie op www.hklimburg.nl/sfel.

Rondleiding

Naar verwachting wordt in de week voor Pasen de laatste hand gelegd aan de restauratie van het Kruiswegpark bij de Kapel in't Zand te Roermond. Op palmzondag 5 april vindt om 13.00 uur een korte rondleiding plaats, waarbij informatie wordt gegeven over de totstandkoming van deze restauratie. U kunt verzamelen bij het eerste hek in de Parklaan. Na afloop kunt u naar de tentoonstelling *Kruisweg in nieuw perspectief* en naar het concert *De Veertien Stonden* in de Kapel.

INGEZONDEN

Geachte redactie,

Naar aanleiding van uw boeiende artikel *Bank(ier)en in Roermond* in het decembernummer wil ik graag reageren.

U vermeldt bij de foto van de kerkbanken uit de kathedraal dat deze waarschijnlijk zijn gemaakt in de werkplaatsen van Cuypers. U bent wellicht op het verkeerde been gezet door het jaartal in een van de banken. Wat is het geval: ik sluit niet uit dat sommige banken uit de werkplaats van Cuypers komen maar, een groot aantal van deze banken is gemaakt door mijn grootvader Hubertus Brouns die zijn 'atelier' had in een schuurtje in de Nassastraat in het Roermondse Veld. Hij werd daarbij vaak geholpen door zijn zoon, mijn vader Charles Brouns, die ook een groot beeldhouwer was. Opa werkte uitsluitend met hout maar mijn vader met zowel hout als ook steen. Ik ruik nog de krullen die hij stak uit het eikenhout. Ik voel nog de warmte van het 'duvelke' (een houtkachel) die met de krullen en de rest van het hout werd gestookt. Ook zie ik mijn opa nog gebogen over het hout zijn echte handwerk uitvoeren. En dit alles in de jaren vijftig van de vorige eeuw. Hij stak de kerkbanken in opdracht van de meubelmakers Hens (Munsterstraat) en Raayman (Hamstraat) uit Roermond. Deze laatsten hadden de opdracht van het kerkbestuur gekregen. Een andere kunstenaar die nog gewerkt heeft aan de kerkbanken is Vic. Sprenkels die toen woonde aan de hoek Anderonweg/Roerzicht.

'Ere wie ere toekomt', in dit geval mijn opa.

Met vriendelijke groeten,

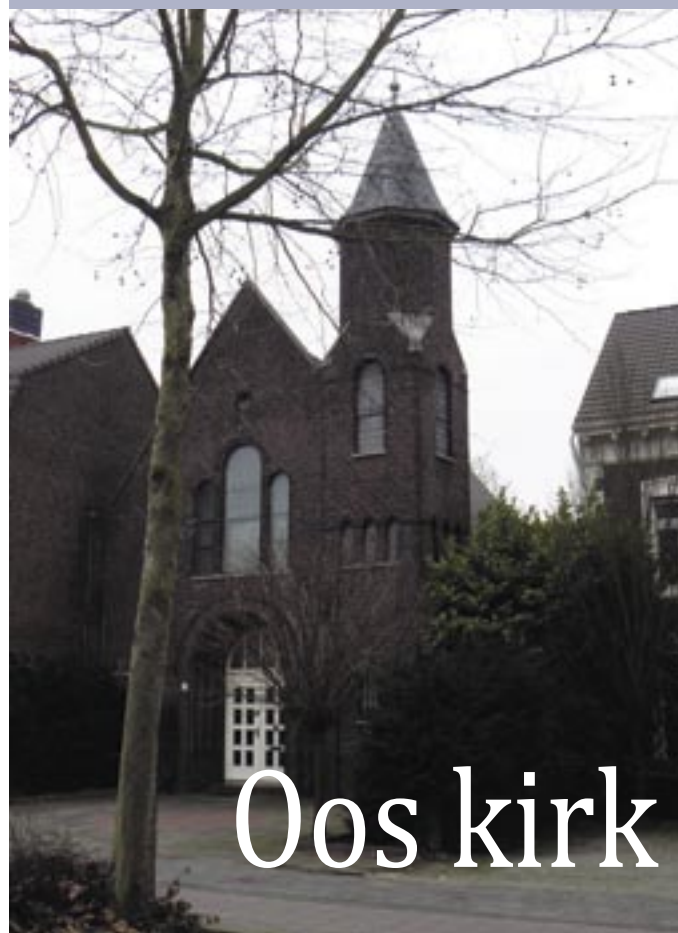
Hub.J.M. Brouns

Naschrift redactie

Hub's vader heeft ook het beeldje bij de H. Hartkerk in de Nassastraat gemaakt.

Halverwege de Kapellerlaan, dicht bij de spoorwegovergang, ligt het voormalige gereformeerde kerkje. Ernaast ligt de bijbehorende pastorie, het voormalige woonhuis van verzetsstrijder Herman Hoogendijk. Hij was dominee aan de protestants-christelijke kerk en overleed in Buchenwald.

Het kerkje - uit 1921 - is een ontwerp van architect J. Klaarenbeek. Het was bestemd voor de mensen die uit het westen van het land in Limburg in de mijnbouw kwamen werken en niet van katholieke huize waren. Sinds 1973 is het pand niet meer als kerk in gebruik. Het kreeg een multiculturele bestemming: voor vergaderingen, exposities, cursussen, bruiloften en begrafenissen.

Het Roermondse gezegde '*prakkezeere kump van erm luuj*', geldt ook voor de herbestemming van dit gebouw. Nood maakt vindingrijk, de uittocht van gelovigen noodt ander publiek en heeft een nieuwe zingeving tot gevolg.

Het zaalkerkje met de terzijde staande toren (met expressionistische en neoromaanse elementen) is sinds eind 2008 opnieuw openbaar. Het heeft nu de functie van uitvaartcentrum en draagt de naam: Willems' Kapel 'Roerstreek'. Er kunnen opbaringen plaatsvinden en afscheidsdiensten gehouden worden, eventueel met media ondersteuning. Aan de achterkant wordt een grote parkeerplaats gerealiseerd.

Willems Uitvaartverzorging werd in 1974 opgericht; in 1994 werd een rouwcentrum gerealiseerd in St. Odiliënberg. Dat ligt in de nabijheid van de plaatselijke begraafplaats en natuurbegraafplaats Bergerbos.

Het door gereformeerden als '*Oos kirk*' aangeduide kerkje is nu weer een stedelijke aanwinst.

M. W-H

Onthulling plaquette geboortehuis Pierre Cuypers

Onder grote belangstelling werd op 10 januari een gedenkplaquette onthuld aan het geboortehuis van architect Pierre Cuypers. Er werd zelfs een Cuyperslied ten gehore gebracht door een delegatie van de naar hem vernoemde musical. Het is verheugend dat het particulier initiatief van *Gerard en Corry van der Woning* heeft geleid tot het vinden van het geboortehuis van de bouwmeester.

Op Hamstraat 20B/22 zag Pierre Cuypers het levenslicht als jongste telg in het grote gezin van kerk- en decoratieschilder Joannes Cuypers en zijn echtgenote Maria Bex.

Na zijn benoeming tot stadsarchitect woonde Pierre Cuypers tijdelijk in de Munsterstraat in het voormalige Penitentenklooster, waarin ook de teekenschool van Linssen was ondergebracht. De bouwmeester komt in zekere zin weer thuis als het Stedelijk Museum binnenkort herschappen is tot Cuypershuis.

De bijzondere betekenis van de bouwmeester voor Roermond blijkt uit het standbeeld van hem dat sinds 1930 het Munsterplein siert, maar nu ook door deze plaquette. Hoe zou hij zich gevoeld hebben als hij wist dat hij ooit in de directe nabijheid zou verkeren van de 'Madonna van de Rozenkranspöt', in brons vereeuwigd aan de gevel van het hoedenwinkeltje?

De gedenkplaquette met verklarende tekst draagt blijvend de gedachte uit van respect en waardering. Het is een gevoelsmatige bevestiging van de cultuurhistorische en architecturale waarde van het levenswerk van Pierre Cuypers.

De plaquette is gemaakt door kunstenaar Jaac Waayen uit Horn en is in zekere zin ook een wegwijzer naar het museum. *M. W-H*

Wat dreigt in het Roermondse te verdwijnen, hoe staat het met nieuwe projecten en wat doen 'die lui van Ruimte' daaraan?

TVLIMBURG

Destijds is in een overeenkomst expliciet vastgelegd welk soort bedrijven zich in het Retailcentrum mag vestigen. Televisiestudios staan daar niet bij. Inmiddels heeft TVLimburg toch zijn intrek genomen in het Retailcentrum. Maar ja, wat doe je als er leegstand dreigt? Op grond van artikel 3.23 van de Wet Ruimtelijke Ordening verleent het College ontheffing van het ter plaatse geldende bestemmingsplan ten behoeve van de vestiging van een tv-studio met bijbehorende ruimten. Tot en met 24 maart 2009 kunt u een zienswijze indienen en protest aantekenen. Alleen een naïeveling gelooft dat zulks veel zin heeft.

OUTDOOR CENTER ROERMOND

Niet alleen in het Retailcentrum, maar ook in de omgeving daarvan is de ontwikkeling nog niet afgerond. Het College heeft namelijk op 7 januari jl. een overeenkomst gesloten met van Pol Beheer BV over grondexploitatie - als bedoeld in de Wet Ruimtelijk Ordening - voor de realisatie van een Outdoor Center ten noorden van het Retailpark. Dit park wil men aanleggen tussen de A73 en de N271/Sint Wirosingel. De realiseringovereenkomst ligt momenteel ter inzage in de stadswinkel, evenals het ontwerpbesluit bouwvergunning. Een en ander is ook digitaal te bekijken via www.roermond.nl. Tot en met 3 maart 2009 kunnen zienswijzen ingediend worden, maar ook hier lijkt ons de zaak al lang beklonken. Immers, de overeenkomst met Van Pol is al gesloten. Jammer, er is hier al zo veel waardevolle natuur verloren gegaan.

FIETSPAD MET BRUG OVER DE ROER

In de gemeenteraadsvergadering van 12 februari 2009 heeft het College een voorbereidingskrediet van € 50.000 gekregen voor de aanleg van een fietspad door het Roerdal. Dat fietspad (1200 meter lang, tussen Leropperweg en Heinsbergerweg) zal grotendeels het tracé van de Roertunnel volgen en per brug de Roer oversteken. Het pad past niet in het geldende bestemmingsplan. Daarom moet een procedure worden gevolgd overeenkomstig artikel 19, lid 1 Wet Ruimtelijke Ordening. En omdat het Roerdal een waardevol natuurland-

TEKST LUCIEN JANSEN EN LEONARD FORTUIN FOTO'S LEONARD FORTUIN

schap is en onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is er inmiddels een onderzoek uitgevoerd naar de beschermende natuurwaarden. Daaruit blijkt dat ontheffing van de Flora- en Faunawet nodig is. Bovendien moet het Waterschap Roer en Overmaas toestemming verlenen voor de aanleg van pad en brug. Oorspronkelijk zou de A73 de Roer kruisen door middel van een brug. Op die brug zou ook een fietspad komen en een weg voor het lokale verkeer. Om het waardevolle Roerdal te sparen besloot men in 1995 geen brug te bouwen maar een tunnel. Ter compensatie van de negatieve effecten op het Roermondse wegnnet heeft de Minister van Verkeer

en Waterstaat toen 11 miljoen gulden (nu dus ongeveer € 5 miljoen) ter beschikking gesteld. De totale kosten van fietspad plus brug worden geraamd op € 800.00. Daarvan komt € 600.000 uit genoemd potje voor aanvullende verkeersmaatregelen na aanleg van de A73, en € 100.000 van de Provincie. Mogelijk kunnen er ook nog gelden worden vrijgemaakt uit het Investeringsbudget Landelijk Gebied. Financieel komt de zaak dus wel rond. Maar het blijft vreemd dat men eerst een tunnel aanlegt om het natuurschoon van het Roerdal niet te bederven met een brug en vervolgens toch een brug in datzelfde Roerdal wil bouwen. Voortschrijdend inzicht?

SWALMERSTRAAT 39

Op 7 november 2008 heeft het College de verbouwingswerkzaamheden aan het rijksmonument Swalmerstraat 39 stil laten leggen. Projectontwikkelaar Lambriex was te ver afgeweken van het goedgekeurde bouwplan. Het College heeft hem op 16 december 2008 schriftelijk verzocht een nieuwe monumentenvergunning en een reguliere vergunning aan te vragen voor de - in afwijking van de verleende vergunningen - uitgevoerde bouwwerkzaamheden aan en in het pand. Ook heeft de gemeente een dwangsomprocedure opgestart voor het geval de vergunninghouder niet aan het verzoek zou voldoen. Tot nu toe is de projectontwikkelaar op dit punt in gebreke gebleven. Diezelfde projectontwikkelaar gaat het *Carmelitesenklooster* aan de Venloseweg restaureren en verbouwen tot stadsappartementen en kantoor. We zijn benieuwd of Lambriex cum suis de bouwtekeningen daarvoor wel kunnen lezen!

